

Anonymisert versjon

Vår dato: 17.04.2023
Vår referanse: 22/73852-5
Deres dato:
Deres referanse:

Endelig vedtak - klage på vedtak 55/22 fra Engerdal fjellstyre om frifall av seter

Sammendrag: Landbruksdirektoratet tar ikke klagen til følge.

Landbruksdirektoratet har fått oversendt klage på Engerdal fjellstyre sitt vedtak om seter som har falt i det fri i Rendal Nordre statsallmenning. Saken er oversendt fra fjellstyret 30. september 2022. Saken er kommentert av Statskog i merknadsbrev datert 22. november 2022.

Sakens bakgrunn

A eier gnr. x bnr. y m.fl. i Engerdal kommune. Han søkte fjellstyret om å flytte et geitefjøs fra setra han har i statsallmenningen ned til Båthussjøen. Fjøset skulle fungere som erstatning for et båthus som allerede stod der, da dette var ubrukelig. Fjellstyret kom i den anledning til at det måtte vurderes om setra var falt i det fri, jf. fjelloven § 22. Hos Statskog har setervollen registreringsnummer 3425/164/1/9519.

Engerdal fjellstyre kom i vedtak 55/2022 datert 31. mai 2022 til at setra var falt i det fri. Vedtaket i sin helhet:

«1. Buvollen seter, 3425/164/1/9519, erklæres som «falt i det fri», jf. §22 i Fjelloven. Setra har ikke vært i sammenhengende bruk på 20 år, og retten til seter med setervoll og kulturbeite fell da bort.»

Klagen din

Du klagde på fjellstyrets vedtak i brev datert 26. juni 2022. Du ervervet eiendommen gnr. x bnr. y m.fl. og fikk konsesjon for dette ervervet av Engerdal kommune. Konsesjon ble gitt for ervervet, med «tilliggende rettigheter». Du mener at dette helt klart innebærer at setra Buvollen inngår i konsesjonen. Konsesjonen ble gitt med forutsetning av at du skulle ruste opp eiendommen og bosette deg der. Du har landbruksfaglig utdanning, og drevet

egen gård fra 1987-2020. Du har planer om å drive husdyrhold, og for deg er Buvollen en klar forutsetning og nødvendighet for å kunne lykkes. Dersom klagen ikke tas til følge, vil noen av forutsetningene for konsesjon ble gitt falle bort. Det samme gjelder forutsetningen om at gården kan gjenopprettes og driftes på en forsvarlig måte.

Du viser til det at setra ikke har vært i sammenhengende bruk de siste 20 årene, beror på at gården ikke har vært i aktiv drift. Setra har et hus som er i brukbar forfatning, og beite i området rundt setra er bra. Du ber om at saken får en snarlig avklaring, og at Buvollen igjen kan brukes av eier av gnr. x bnr. y m.fl. Vi viser til klagen i sin helhet.

Fjellstyrets behandling av klagen og Statskogs merknader

Engerdal fjellstyre tok ikke klagen til følge og fattet følgende vedtak 74/2022 datert 23. august 2022:

«Engerdal fjellstyres opprettholder sitt vedtak i sak 55.22 om status på seter ved Buvollen, tilhørende eiendommen Elgåen Søndre (gnr x bnr y). Saken oversendes Landbruksdirektoratet for avgjørelse.»

Statskog har i brev av 22. november 2022 kommentert saken. I brevet skriver Statskog at utgangspunktet for saken var at du søkte om å få gjøre bygningsmessige endringer på setra. I den anledning konstaterte fjellstyret at setras status sist var vurdert i 2001, og at det også på det tidspunktet var tvil om dens status. Statskog viser til at setra ikke har vært i drift siden 2001, og i 2022 har den ikke vært i bruk de siste 20 år. Statskog skriver at når dette er tilfelle, skal det fattes frifallsvedtak jf. fjelloven § 22 første ledd nr. 2. Statskog vurderer at vedtaket er i tråd med fjelloven. Statskog bemerker for øvrig at dersom du oppfyller vilkårene for å få utvist seter, kan du søke fjellstyret om å få en ny utvisning av seter. Vi viser til Statskogs merknadsbrev i sin helhet.

Landbruksdirektoratet bemerker

Etter fjellova § 10 annet ledd kan fjellstyrevedtak påklages til Landbruksdirektoratet, jf. forskrift om delegering etter fjellova § 2 annet ledd.

Etter forvaltningsloven (fvl.) § 34 kan Landbruksdirektoratet som klageinstans prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. Videre skal Landbruksdirektoratet vurdere de synspunkter klageren kommer med, og sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes vedtak, jf. § 33 femte ledd. Som klageinstans kan Landbruksdirektoratet selv fatte nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling, jf. § 34 siste ledd.

Landbruksdirektoratets vurdering av fjellstyrets vedtak 55/2022

Staten, ved Statskog, er grunneier i statsallmenningene. Innbyggere i bygda eller bygdene som statsallmenningene tilhører har allmenningsrett. Jordbrukets bruksrettigheter, som beite og seter, forvaltes av fjellstyrene etter fjellova og seterforskriften.

Fjellstyret fattet vedtak om at setra (3425/164/1/9519) har falt i det fri, jf. fjellova § 22 første ledd nr. 2, jf. seterforskriften § 12. Av møteboken går det frem at seteren i alle fall ikke har vært i bruk siden 2001, som var siste gang statusen for setra ble sjekket.

Ved frifallsvurderingen etter fjellova § 22 første ledd nr. 2 skal det tas stilling til om «setra

i eit samanhengende tidsrom av 20 år ikkje har vore i bruk som seter». Av rundskriv M-1/2016 går det fram at «§ 9 blei endra endra 28. mars 2014 for å klargjere at det ikkje lenger skal være nødvendig med eigen buskap for at setra skal kunne seiast å være i bruk.

Det følgjer no av forskrifta at blir setervollen hausta, anten til eige bruk eller for sal, vil setra vere «i bruk» i høve til § 22 i fjellova». Før 2014 var det altså nødvendig med egen buskap for at setra skulle anses for å være i bruk.

Landbruksdirektoratet viser til at det ikke foreligger noen opplysninger i saken som tilsier at setra har vært i bruk etter 2001, jf. seterforskriften § 9. I § 9 går det fram at «i bruk» enten medfører høsting til eget bruk eller salg, eller inngjerdet beite.

I rapport fra 2001 går det ifølge fjellstyret fram at det allerede på det tidspunktet var uklart når beting og høsting sist hadde foregått. Landbruksdirektoratet legger til grunn at det ikke er holdepunkter i saken som talar for at det har foregått høsting av setra, enten til eget bruk eller for salg, i perioden 2014 til 2022. For perioden 2001 til 2014 er det ikke dokumentasjon i saken som viser at gården hadde egen buskap og at setra ble høstet. Vilåret for frifall er etter Landbruksdirektoratets vurdering dermed oppfylt.

Konsesjonsvedtakets betydning

I klagen har du vist til at du fikk konsesjon for ervervet av gnr. x bnr. y m.fl. med «tilliggende rettigheter», og du anfører at setra inngår i konsesjonen.

Landbruksdirektoratet viser til at det ikke er av betydning for frifallsvurderingen etter fjellova § 22 jf. seterforskriften § 9, om erverver av landbrukseiendom har fått konsesjon for sitt erverv. Retten til utvist seter kan falle bort, selv om man har ervervet en eiendom som har rettigheter i statsallmenningen. Et konsesjonsvedtak har ikke betydning for de underliggende avtale- eller rettighetsforhold.

Avsluttende bemerkninger

Landbruksdirektoratet har forståelse for at setervollen i statsallmenningen kan være viktig for å kunne opprettholde gården Elgåen Søndre som en landbrukseiendom i fremtiden. Dette er imidlertid ikke relevant for vurderingen av om seteren har falt i det fri, jf. fjellova § 22 jf. seterforskriften § 12 og § 9. Landbruksdirektoratet viser for øvrig til at dersom du har behov for seter kan du søke om at setervollen utvises til deg på nytt, jf. seterforskriften § 6.

Vedtak: Klagen tas ikke til følge. Engerdal fjellstyre sitt vedtak av 31. mai 2022 stadfestes.

Dette er et endelig vedtak og kan ikke påklages. Vi beklager at det har tatt lang tid å avgjøre saken.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Aud-Ingrid Krefting
seksjonssjef

Chris Drange Roksvåg
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.